

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICĂȘCĂ-CULTURALĂ
ORGAN OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE A ARADULUI

APARE DUMINECA
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
ARAD, STR. EMINESCU 18

DIRECTOR:
Icon. Staur. Dr. GH. CIUHANDU

ABONAMENTE:
Pentru 1 an . . . lei 300
Pentru 6 luni . . . lei 150

La îngropăciunea Patriarhului Miron Cuvântarea I. P. S. Mitropolit Nicolae Bălan

*SIRE,
Intristată asistență,*

Sufletul nostru și al întregii țări este copleșit de mâhnire și aplecat la pământ ca o grădină înfloritoare peste care s'a abătut o grea și necruțătoare vijelie. Căci ca o aspră și nemiloasă furtună am simțit noi fâlfâitul de aripi al îngerului morții, care a răsturnat cel mai falnic stejar al românismului și ne-a sguđuit profund semnul tainic și nepătruns al cerului care a smuls din mijlocul nostru pe cel care ne era un stâlp și lumină ce ne îndruma și ne da curaj în grelele și complicatele împrejurări ale actualei noastre vieți obștești.

Înalt Prea Sfinția Sa Patriarhul Miron nu mai este printre noi. Este atât de apăsător gândul acesta și greu ne putem împăca cu el. Se pot obișnui copiii cu pierderea tatălui lor, a celui care a ocupat locul central în sufletul lor și care le îndruma în fiecare clipă viața? Căci Înalt Prea Sfinția Sa Patriarhul Miron a fost părintele duhovnicesc al țării și tot mai mult ne învățasem să-l vedem sfătuindu-ne și cărmuindu-ne din toate locurile supreme de conducere, în înțelesul și în urmarea cuvântului adânc al Apocalipsului: „Fii credincios până la moarte și îți voi da fie cununa vieții”.

În dureroasa noastră meditație, în simțirea marelui gol lăsat în urma sa, ne crește în gând pentru a ne face și mai nemângăiați, în toată măreția ei, viguroasa și excepționala personalitate a celui pe care Biserica și Țara l-au pierdut și se grăbesc să ni se înșiruie prin minte faptele bogate și nemuritoare pentru neam și pentru lege ale marelui Erarh și român.

Răsărit ca o mlădiță sănătoasă din tulpina trăinică a unei fruntașe familii țărănești din co-

muna Toplița de pe cursul de sus al Mureșului, cel care avea să fie mai târziu mândria și sprinjalul întregului neam românesc aducea cu sine, din acest rezervoriu de elită al națiunii noastre, vioiciune de spirit, înțelepciune limpede și realistă și râvnă de muncă, din toate puterile, pentru misiunile ce avea să i le hărăzească Dumnezeu; aducea voința tenace de a fi „credincios până la moarte” la locurile la care avea să fie chemat să slujească. Și într'adevăr credința aceea, râvna de a-și împlini deplin datoria, conștiințiozitatea scrupuloasă și fanatică a păstrat-o impresionând, ca o pildă clasică până la ultima sa respirație, chiar și când vedea că puterile i se sleesc și rămânând pe poziție își grăbește sfârșitul.

A fost credincios către Dumnezeu, către altarul lui cel sfânt pe care l-a ales la porunca unei chemări mai înalte, ca stăpân principal al vieții și al muncii sale, dându-și seama că altarul credinței ortodoxe este astăzi și va fi mâine și deapaururi izvorul întregii puteri a neamului. Iar râvna, priceperea și devotamentul cu care a slujit lui Dumnezeu încă din tinerețe l-au impus curând atențiunii generale și aprecierilor unanime, care l-au ridicat la locurile de conducere ale Bisericii.

Intr'adevăr, în urma activității strălucite, ca secretar și consilier la Sibiu, în centrul Mitropoliei Ardelene, unde s'a distins și ca dibaciu mânuitor de condei, dar și ca un priceput chimvernisitor și organizator, în 1909 clerul și fruntașii mireni ai Banatului l-au ales ca Episcop al Eparhiei Caransebeșului, pe care a condus-o cu destoinicie vreme de zece ani. În această calitate, după grelele încercări ale războiului mondial, Dumnezeu l-a învrednicit să dea, la

1 Decembrie 1918, marii adunări dela Alba Iulia, binecuvântarea Bisericii strămoșești pentru Actul Unirii, pe care avea să-l hotărască și să înalțe către Cer rugăciunea de laudă și de mulțumită a Neamului, care se vedea ajuns în ceasul mult așteptat al libertății.

Dar Dumnezeu nu împarte cu sgarcenie darul și bucuriile sale celor vrednici. Episcopului dr. Miron Cristea i-a fost dată o fericire unică în istoria unui neam. I-a fost dat să celebreze cununia de veci între Transilvania și Regele tuturor Românilor, după cea mai arzătoare dorință a amândorora. Iar după întregirea Neamului, tot lui i-a revenit rolul să pecetluiască și să consolideze unificarea națională prin instalarea sa în scunul de Mitropolit Primat al României întregite, ca un părinte al tuturor fraților regăsiți.

Înțelegându-și deplin această misiune, Mitropolitul Primat Miron Cristea nu s'a mulțumit numai să simbolizeze unitatea națională dobândită cu atâtea jertfe, ci a purces la adâncirea și definitivarea ei prin întocmirea orânduelilor și așezămintelor fundamentale ale Bisericii românești unificate.

Dar minunea și simbolismul acestui mare fiu al neamului nu avea să se încheie prin acestea. Se vede că Dumnezeu a stabilit între drumul vieții și activității acestui iubit ales al său și între drumul neamului nostru, în etapa decisivă a lui, o legătură tainică, o împletire adâncă, până la capăt. Mitropolitul Primat Miron Cristea trebuia să se înalțe la demnitatea cea mai înaltă bisericască, la aceea de Patriarh, pentru a ridica neamul și țara noastră, vrednică, dreptcredincioasă, la un prestigiu care să strălucească departe dincolo de granițele ei.

Înalt Prea Sfințitul Patriarh Miron Cristea a fost în toată această ascensiune a unui neam omul care a corespuns întru totul, prin însușirile sale, înalțelor trepte la care s'a ridicat. Neamul nostru, în suișul său, n'ar fi avut cine să înfățișeze cu o mai desăvârșită demnitate, inteligență și prestanță, culmile la care s'a ridicat, reprezentându-ne Biserica și țara cu strălucire și lăsând impresiuni neșterse în soliiile sale prin străinătate.

Dar iubirea caldă de neam a Înalt Prea Sfințitului Patriarh Miron și însușirile de conducător înțelept și clar văzător, ca și trebuința de a avea în frunte oameni destoinici și de autoritate, au fost tot atâtea motive cari porunceau marelui Erarh să dea națiunii, și într'un mod mai direct, neprețuita sa contribuție de lumină și de muncă.

Luptător neînfricat pentru unitatea națională

înainte de 1918, el a răspuns și în timpurile recente cu abnegație și entuziasm la chemarea Țării și a Regelui ei în momentele grele în care se cerea și autoritatea și sufletul lui mare pentru trecerea cu bine peste împrejurările primejdioase și pentru refacerea întru tărie și unitate a Statului și a Neamului.

Asfel a fost, credincios și Neamului și Regelui său, până la ultima clipă a vieții, murind la post ca un ostaș.

Acum, când drumul ostenitor și bogat în fapte l-a isprăvit, putem spune după judecățile noastre omenești, căci criteriile de judecată ale lui Dumnezeu nimenea nu le cunoaște desăvârșit și în concret, că Patriarhul Miron se va înfățișa liniștit înaintea dreptului Judecător ca unul ce și-a făcut datoria deplin în marile slujbe la care a fost chemat, exclamând împreună cu Apostolul Pavel: „Lupta cea bună am luptat, cursul am plătit, credința am păzit. De acum îmi stă înainte cununa dreptății, pe care Domnul îmi va da-o în ziua aceea, El, dreptul Judecător“.

Dacă celui ce a primit mulți talanți, multe i se vor cere, și dacă le-a împlinit și cununa va fi mai bogată, credem puternic că Patriarhului nostru Miron i s'a gătit comoară în ceruri.

Știind însă că și cea mai strădalnică, mai izbânditoare și mai impunătoare activitate omenească, în ochii Tăi, Doamne, rămâne totuș cu totul neînsemnată, înălțăm lângă rămășițele pământești ale celui ce a fost Patriarhul Miron al României rugile noastre ferbinți către Tine Dumnezeule al milostivirii și cu osârdie-ți cerem: îplinește cu harul Tău ceresc ceea ce, pe lângă toată marea credință, din neîndestularea omenească a puterilor, mult regretatului nostru Patriarh, în lume viețuind, ar fi trecut cu vederea, — și-l fă să locuiască în lumina feții Tale. Amin.

Funerariile Patriarhului nostru.

Moartea Patriarhului Miron, într'un timp așa de scurt și aproape pe neașteptate, a stârnit adânc și dureroase impresii, mai ales în Țară. Încă la Cannes, înainte de întoarcere în patria pe care în așa de multe chipuri a slugit-o, rămășițele pământești ale Sale au fost împărțite de cuvenitul serviciu religios, în biserica ortodoxă de acolo, cu colaborarea unui episcop și alți clerici; iar guvernul Franței și autoritățile franceze au dat defunctului onoruri cuvenite, în drumul de repatriere.

La Milano, au țesit în calea Marelui defunct: reprezentanții autorităților italiene și ministrul nostru dela Roma.

Sâmbătă, în 11 l. c. înainte de masă trenul mortuar a sosit la frontieră, la Jimbolea. Acolo reprezen-

tanții autorităților statului român, în frunte cu Ministrul Cultelor, d. Dr. Nicolae Z'gre, dimpreună cu ai armatei și mult popor din bănașeni, au făcut o întâmplare vrednică.

Din partea Bisericii a fost de față P. Sf. Sa Părintele episcop Andrei, care, deși bolnav, a ținut să fie de față, cu mulți preoți, întru cinstitrea celui ce, în viață, fusese primul Patriarh al Românelor-întregite.

S'a slujit cu acel prilej, de către P. Sf. Sa Părintele episcop, în fruntea unui mare sobor preoțesc, serviciul religios prescriș, după care trenul mortuar a fost pus în mișcare, spre Timișoara.

În gara din Timișoara, lume și mai multă. Peronul complot plin de o multime cu suflet cernit, în frunte cu d. Dr. Al. Marta, rezident regal, autoritățile locale, și o multime de preoți. Și aici, P. S. Sa a săvârșit, cu alt sobor de preoți, serviciul religios După aceasta și după onorurile date, trenul mortuar s'a pus în mișcare, pentruca ajungând la Caransebeș, sediul episcopesc de odinioară al Patriarhului, să se repete cu același fast dureros, rugăciunile pentru odihna sufletului lui.

În tot drumul până în capitală, Răposatului i-s'a dat toate atențiile duhovnicești și politice, potrivit situației sale de căpetenie bisericească și fost șef de guvern al Țării.

În capitală, rămășițele pământești au ajuns Sâmbăta trecută, seara, și au fost așezate în capela mortuară, improvizată în gara de Nord. Demnitarii țării, în frunte cu Mitropolitul dela Iași și Sibiu și toți episcopii și arhierii afitători în capitală, au asistat pe peron. Era de față și P. S. Simeon, delegatul patriarhiei sârbești și mult Cler de al nostru.

Coborât din tren sicriul de stejar învâluit în trelcolor, a fost dus în sala de recepție și așezat pe catafalc, în prezența înaltului Cler, a demnitarilor Țării, rudele și alții. S'a slujit în sobor, după care lumea oficială s'a depărtat pentru a face loc celorce — preoți, călugări, călugărițe și jandarmi — au ținut să vegheze, lângă catafalc.

A doua zi, Dumineca trecută, la ora 3 d. m. s'a început, la gară, un nou serviciu religios, după care rămășițele pământești ale Patriarhului nostru au fost aduse, cu mare cinste, într'o strălucită procesiune, spre Mitropolie. Serviciul religios a fost pontificat de I. P. Sf. Mitropolit Nicolae dela Sibiu, participând la convolu o nesfârșită lume: începând cu reprezentantul Regelui, reprezentanții diplomației, consilierii regali membrii guvernului, urmând apoi seria nesfârșită de alți asistenți: autorități și reprezentanți culturali, armată, călugări și călugărițe, preoți etc.

Trupele, descoperite, dădeau onorul, în decursul trecerii convoluului. Iar preoții la două mii de inși numai cel îmbrăcați în ornate, prin participarea lor așa de numeroasă și-au dovedit tributul de recunoștință din urmă către cel ce fusese căpetenia Bisericii noastre.

În dreptul Palatului regal, așteptau cortegiul din balcon, Majestatea Sa Regele Carol II și Măria Sa Mihai, Marele-Voevod și moștenitor al Tronului, pentru a da cel din urmă salut Patriarhului Țării și fostului prim-sfetic al Coroanei.

În cele din urmă, la ciazul 5 și jum. d. m. cortegiul a ajuns la Patriarhie, unde aștepta I. P. Sf. Sa Mitropolitul Nicodim, președintele de acum a Sf. Sinod, și Clerul Patriarhiei.

Sicriul, ridicat pe umeri de opt preoți și de opt

jandarmi, a fost așezat în catedrală, în fața altarului, urmând a se înlea, în fața demnitarilor Țării și a tuturor celorlalți reprezentanți, un nou serviciu religios.

După aceasta, în fața sicriului a defilat lumea, necontenit, până a doua zi, Marți, înălțând rugăciuni pentru sufletul Marelui Decedat.

Marți, în 14 l. c., a fost ziua tristă a vecinicii despărțiri pământești. În aceea zi, la ora 11, în prezența Guvernului și a Moștenitorului de Tron, a demnitarilor bisericești și de Stat, a reprezentanților altor State etc. s'a săvârșit, în catedrala patriarhală, ceremonialul în-humării. În fruntea soborului de slugitori au stat I. I. PP. SS. mitropolii Nicodim și Nicolae, asistenți de cetaiți membri ai episcopatului și mare sobor de alți preoți.

După săvârșirea ritualului, jecare episcop străin, reprezentând câte-o biserică soră, a rostit, în limba sa, câte-o rugăciune pentru cel în Domnul adormit Patriarh.

A urmat apoi cuvântarea I. P. Sf. Sale Părintelui mitropolit Nicolae, care a relevat personalitatea, râvna și realizările mari ale Patriarhului nostru.

A cuvântat și președintele Consiliului de Miniștri, d. A. Călinescu, subliniind, cald și cu tărie, vrednicile răposatului.

S'a făcut, după aceasta, obișnuita încunjurare a catedralei patriarhale, cu procesiune, la care au asistat Majestatea Sa Regele, dimpreună cu Măria Sa Marele Voevod Mihai, demnitarii Statului, ambasadorii Corpului diplomatic etc. După aceasta înconjurare sicriul masiv, de stejar, cu celce fusese Patriarhul nostru, a fost adus din nou în catedrală și așezat în cripta spre acest scop întocmită.

Solemnitatea tristă a durat până la ora 12 și jumătate.

Am arătat, numai foarte pe scurt, din pricina îngustelor noastre cadre, felul în care au decurs funeriile în Domnul răposatului Patriarh Miron.

Trebuie să adăugăm în aceste însemnări fugare, că alături de tristețile solemnității începute de îndată după moartea Patriarhului, tot felul de așezăminte, culturale-naționale — de necontenitele rugăciuni prin bisericile țării nici nu amintim mai de aproape — au ținut să omagieze numele și înfăptuirile defunctului Patriarh.

Aici, în Arad, pelângă serviciile religioase cari le-am anunțat, înregistrăm și aceea, că Dumineca trecută, după panihida din catedrală, lumea creștinească s'a îndreptat spre Palatul cultural, pentru a asculta acolo conferința omagială a dlui prof. Vintilă Popescu, întru amintirea și despre viața și faptele Patriarhului Miron.

În ziua înhumării, s'a ținut la catedrală parastasul cuvenit, cu un mare sobor de preoți. Cu acest prilej P. C. Sa. pâr. protopop Florea Codreanu a rostit un scurt și cuprinzător cuvânt despre dragostea fiască a Patriarhului pentru mamă-sa, înfățișând această dragoste — aplicată la misiune și la oament — ca explicativ al realizărilor mari din viața defunctului Patriarh.

Bunul Părinte ceresc, să-l dăruiască, după laborioasa-i viață, binemeritata odihnă și fericirea de veci!

Ecouri la alegerea noului papă

Toată lumea spune că este mulțumită cu alegerea de papă a cardinalului Pacelli, subsecretar de stat de mai nainte al Vaticanului, sau pe românește zis marele diplomat al bisericii rom.-catolice. Ziarele din statele democratice jubilează că pacea va fi salvată prin așezarea pe tronul lui Petru a celui dintâiu diplomat al vremii. Fiecare țară adaugă o notă particulară la bucuria generală. Anglia, protectoara evreilor, vede în noul papă pe dușmanul declarat al rasișmului, căruia Mussolini i-ar purta ranchiuna încă de pe vremea acordului dela Lateran. Franța e orgolioasă fiindcă în sala de primire a subsecretarului de stat Pacelli stătea icoana Ioanei d'Arc și cu o ocazie papa de acum a spus că geniul Franței conduce și astăzi lumea. Insași Germania mărturisește printre rânduri, că păstrează bune amintiri nunțului Pacelli, care în 1934, când părăsea Berlinul, era petrecut la gară de aclamațiunile publicului. Vecina noastră, Ungaria, anunță prin radio că noul papă, care a prezidat anul trecut congresul euharistic din Budapesta, vorbește și limba lui Arpad. Foile italiene, pentru a-și ascunde surpriza alegerii, căutau mai deunăzi să convingă lumea că și Italia lui Mussolini se bucură.

Deci mare bucurie pretutindenea, că alegerea a mers atât de repede, și că „vicarul lui Hristos” va lua în mână frânelor lumii, hotărând pacea sau războiul.

Încă cu binișor înainte de moartea papei Pius XI. mijloacele de informație ale Vaticanului intraseră în funcție. Ba că papa e grav bolnav și că a leșinat, ba că s'a făcut iarăși bine. După ce a murit, s'a difuzat la radio pentru lumea întreagă ceremonialul așezării în sicriu și celelalte lucruri vrednice de spectacol, apoi au urmat amănunțele cu conclavul și fumul buletinelor arse. Cine a urmărit, timp de peste două săptămâni, tot ce s'a scris, comandat, în ziare și s'a rostit la radio, își poate da seama de aparatul informativ fără pereche, de care dispune Vaticanul. Nu degeaba tremură toți diplomații în fața informațiilor culese cu rapiditate de acest aparat din toate colțurile lumii. Se știe că papa este cel mai bine informat despre tot ce se petrece sub cer.

Duminea trecută fu încoronat cu tiara (coroana triplă) noul papă, rostindu-i-se cuvintele: „Să știi că ești părintele principilor și al regilor, capul tuturor creștinilor (?) din lume și vicarul lui Hristos pe pământ”. Cuvinte pline de semeție.

Iată deci pe noul papă Pius XII. în culmea strălucirii lumesti. Are un stat, celatea Vaticanului, unde este suveran, încoronat cu o triplă coroană; are gară separată; tren propriu; post de emisiune radiofonică prin care poate vorbi lumii întregi; are poștă cu mărci postale proprii; are gardă medievală pentru ceremonii spectaculoase; este purtat pe umeri în lectică; are papuci roșii pe care i sărută, începând dela cardinali, toți subalternii privilegiați și mai are deasupra vre-o 200 de hoteluri elegante în toate orașele Italiei, care în anii sfinți ai indulgențelor, — destul de frecvenți — aduc sume respectabile dela pelerini în casseta sfântului Petru.

Este edificatoare informația discretă, apărută în unele ziare, desigur nu din oficina Vaticanului, care explică graba cardinalilor de astădată de a alege pe cel ales. Se pusese întrebarea: un papă șef al spiritualității catolice sau unul diplomat. S'a ales cel din

urmă, sacrificându-se calitatea de șef spiritual, care ar fi cerut mai multă bătaie de cap.

Biserica Romei nu-și desminte trecutul. Ea vrea să fie o putere lumească. Acesta e rostul firesc al „vicarului”: să îndeplinească locul stăpânului.

Imi vine în minte dialogul dintre acel pastor protestant care pusese întrebarea unui canonic catolic: „Unde nu este Domnul Iisus Hristos de față?” Când acesta s'a arătat nedumerit și consternat, pastorul i-a explicat cu logică: „La Roma, fiindcă D-Voastră îl izgoniți pe Domnul Iisus Hristos de pe pământ și-L trimiteți la cer”.

Creștinii cu numele, cari iubesc spectacolele și judecă cele sfinte cu ochi lumești, sunt încântați de alegerea și încoronarea noului papă.

Oare Mântuitorul, care a zis, că „împărăția Mea nu este din lumea aceasta” iar către apostolii Săi: „voi nu sunteți din lume, deaceia vă urăște pre voi lumea”, cum judecă din cer așezarea „vicarului Său (?)” pe tronul lui Petru?

I P.

Colțul Preotesei (VIII)

Școala tradițiilor religioase

Maiică Preoteasă,

Voiu trece deastădată la un subiect, ceva mai greu; căruia se cuvenea să-i dau titlul de „apostolat extern” fiindcă va fi vorba despre ceea ce trebuie să facă o preoteasă în familia ei cea mare, care este parohia. Am numit casa preotească „școala tradițiilor religioase”. Știi că vrei să te lămuresc, ce trebuie să înțelegi sub această numire.

Trăirea și credința religioasă se concretizează în anumite obiceiuri care devin apoi stâlpii vieții religioase. Mai ales poporul nostru, care a trăit adânc legea lui Hristos, are o bogăție de astfel de datini nescrise, ce se moștenesc din generație în generație. Este firesc ca aceste tradiții să fie păstrate cu sfințenie în casa preotească și să fie răspândite dela vatra ei. Preoteasa are aci o frumoasă misiune.

Să luăm pe rând câteva din aceste tradiții religioase. Însrarea tuturora ne-ar fi cu neputință, fiindcă aproape fiecare sat își are datinele sale.

Postul, de pildă, înseamnă o mare schimbare în viața poporului nostru. După o epocă de uitare a lui, sătenii au revenit la el. Dovadă că „ulofernițele” au înviat țărânel, și cel mai carnivor, își dă seama că ghiftuiala cu carne în timpul de trecere spre primăvară și toamnă este o primejdie pentru sănătatea lui și simte nevoia de a-și ușura trupul prin post. S'ar putea ca tocmai casa preotului să facă excepție? Cunoșc cazuri când preotul care a fost zărit mâncând de două în zi de Vineri a trebuit să plece din comuna fiindcă poporul și-a pierdut încrederea în el.

Ca ce poate contribui acum preoteasa la păstrarea și purificarea tradiției postului? În loc de răspuns citez pilda unor comune, mai dosite în munți. Aci sătenii au două rânduri de tigae, farfurii și linguri: de dulce și de post. Când vine postul rândul de dulce este agățat în cuiu. Cine n'are modru decât de un rând de veselă, o fierbe pe aceea în leșie în pragul postului. O astfel de conștiință despre post și tăria de înfrânare a țărânelui este însăși cea mai înaltă școală de virtute. Numai un astfel de post este vrednic de „deslegare” în ziua marelui praznic. Imi ream-

pare în minte o priveștiște din copilărie. Eram într'un sat de munte în Dumineca lăsatului de brânză spre seară. Un preot bătrân, cu epitrahil în grumaz, în mână cu crucea, stănd în mijlocul satului ceea o rugăciune pentru ajutorul de sus la postul ce începea mânezi. La fiecare poartă casnicii în genunchi, cu lumina aprinsă, așteptau sfârșitul rugăciunii. Mi s'a spus că la fel se proceda și în seara ajunului praznicului mare când primeau deslegarea de post. Fă și tu, maică preoteasă, din casa ta răsadniță a postului creștin.

Milostenia, deasemenea, o practică cu mult bun simț sătenii noștri. Nașterea și moartea sunt îndeosebi cele două prilejuri binevenite, când femeile noastre se întrec în fapte de milostenie. Femeea care naște, pe timpul lehzuziei este aprovizionată cu „păzitură” (mâncare caldă) de celelalte sătence. Boinavii sunt cercetați acasă și li se duce lapte. Am cunoscut o preoteasă care îndatăce auzia că e cineva boinov în sat, îl cerceta, îi da cele dintâi medicamente — fiindcă avea și o mică farmacie — și se îngrijea să nu rămână fără de hrană. Satul o cinstea și iubea ca pe un înger păzitor. Simțul de milă fiind adânc înrădăcinat în poporul nostru, rolul preotesei se poate mărgini la „raționalizarea” (cum se zice mai nou regimentării) operei de ajutorare, arătând fiecărei femei când și cum să-și aducă partea de milostenie. Fără faptele de milostenie viața religioasă ar fi amorțită. Deaceea preoteasa să facă o școală a milosteniei cu femeile din parohie decăteori Dumnezeu le va trimite câte-un prilej de încercare, fie sub chipul unui bolnav, fie în forma unui incendiu, a pacostei în vite, a baterii de grindină, sau în alte nenumărate feluri. Mila făcută cu aceste prilejuri e o sămânță cerească a iubirei, ce rodește bunătate în inima semenilor noștri.

Repausul duminical este plastic exprimat în opreliștea de a coase Dumineca. Fiecare împunsătură de ac în această zi este o împunsătură în palma Maicii Domnului.

Preoteasa este *maica colindătorilor* în ajunul Crăciunului. Cuptorul ei e plin de „pizărat”. Nici un colindător nu rămâne fără pizărau.

Cele dintâi flori de câmp sunt culese de preoteasa sau de copiii ei și împietite în *cununa de Sânziene* vestecă, împreună cu armindenui, sărbătoarea de primăvară a Nașterii Sf. Ioan Botezătorul, la poarta casei preoțești.

Dela Preoteasă învață sătencele cum să-și trimită copiii cu *prescura la biserică* sau s'o ducă ele înșile, invalidă în „feleargă” curată și cu luminița de ceară aprinsă. De câteori am văzut aceste țărance, îmbrăcate în haine curate și cu subț albă, pașind în tăcere și cu sfială, pentru a duce la biserică jertfa presurei, aveam totdeauna intuiția evlaviei într'u hipate. Le-am văzut și împărțind pausul pentru cei morți între saraci. În lacrimile lor de duloasă amintire pentru cei ce nu mai sunt, și în bucuria sinceră a sara-cilor miluiți am cunoscut ce înseamnă adevărata „*pomană*”. Cât este de mreață priveștiștea unui cimitir românesc la *Paștile morților*. Fiecare mormânt este atunci străjuit de cei ubți ramași în viață. Când preotul înafă spre cer ruga „Cu duhurile dreptilor” toate mâinile ridică spre lăcașul od hnei cerești o'ul cu apă, colăc și lumina, care sunt apoi împărțite ca pomană între saracii ce stau gard viu în jurul cimitirului.

De s'ar întâmpa ca cei tineri din sat să nu fie pe deplin edificați asupra înțelesului acestor practici

religioase, la *clăcile pentru scărmanatul penelor sau al lănel*, la *desfăcatul porumbului etc.* maica preoteasă are cel mai bun prilej de a le face instrucția necesară, unind clipele de humor sănătos și cu câte un cuvânt de creștinească învățătură pentru tineret.

Nu intră în noțiunea de „tradiții religioase” superstițiile grosolane, care se cer încreștinate și ele, la fel cu unele obiceiuri păgânești ce trebuie stărpite. Amintesc dintre acestea superstiția de a bate un culu în inima morților, bănuți că ar putea fi strigoii, sau neleguirea de a face haz pe socoteala mortului punându-i în gură sau în mâini diferite obiecte, pe timpul „privegherii” lui. La fel și vorbirea necuvilnicioasă cu chiuituri și descântece obscene la nunți trebuie ținută la stălpul infamiei. Prin plidă și cuvânt toate retele pot fi stărpite de preot și preoteasă. Cine știe că lor nu le plac vorbele pipărate se va feri să le profere, la început în prezența lor, apoi, dacă sunt stîmăți, de rușinea lor.

Din „școala tradițiilor religioase” nu poate lipsi nici cinstea cuvenită *Caset Domnului* prin *curățenia și împodobirea ei*. Dacă biserica e plină de praf și necurătenie, iar preotul slujește în odăjdi sdrențuite și rojnite, rușinea este a preotesei. Cum se poate ca o hiul ei de femeie să nu le vadă acestea toate? Pentru ce nu chiamă femeile din sat la curățitul ferestrelor, la spălarea padimentului, la ștergerea prafului din biserică, sau de ce nu petecește și cârpește cu mâinile ei odăjdiile soțului preot? Să fie vorba de sfiala de a intra în Casa Domnului, sau de vinovata ei disprețuire și uitare?

Am cunoscut o preoteasă tineră care făcuse un pahar curat din Casa Domnului, unde slujea soțul ei. Padimentul era acoperit cu scoarțe jesute de mâinile ei. Sătenii își ștergeau bine picioarele la pragul bisericei iar înlauntru stăteau cremene, fiindcă se simțeau ca într'un palat curat. Simțul curățeniei și al frumosului, învățat în interiorul bisericii, l-au dus apoi la casele lor, care zâmbeau și ele de curățenie.

O altă preoteasă tineră avea obiceiul de a așeza în fiecare Sâmbătă, după vecernie, fiori proaspete sub icoana Maicii Domnului și a Mântuitorului. Iarna steteau aici gâstrele ei cu flori, sau după ce îngheța punea flori artificiale în locul lor. Preoteasa aceasta era și o bună cântăreață. Fiindcă la strană era un cantor cu voce falsă, preoteasa începu ea să cânte, întâiu numai priceasna, apoi irmosul, iar la urmă a-junse să dea dânsa toate răspunsurile liturgice. La început oamenii o ascultau cam nedumeriți, cum de o femeie îndrăznește să calce porunca ce spune că „femeea să facă în biserică”. Înțelegând apoi că opreliștea se referă numai la predicarea din partea femeii, au început s'o acompanieze cu toții, încât astăzi tot poporul cântă, cu ea în frunte.

De sigur că n'am vorbit despre tot ce se poate numi „tradiții religioase”. Ar însemna să scriu o carte. Am atins numai unele chestiuni ce mi se păreau mai însemnate. Adăugând și tu altele, folositoare, vei putea să-ți faci un plan de iucru pentru apostoliatul tău extern.

Încă un cuvânt de încheiere. Obişnueste, împreună cu soțul tău, pe credincioși să nu vă mai zica: „Domule Părinte” și „Doamnă Preoteasă” ci numai „Părinte” și „Maică Preoteasă” fiindcă de acum ați înțeles că voi nu sunteți trimiși în mijlocul lor ca să „domniți” peste ei ci ca să le fiți *părinți sufletești* și

dascăli pentru viața lor creștinească. Și nici un cuvânt nu-i mai potrivit pentru a exprima această legătură sufletească decât cel de „Părinte” și cel de „Maică Preoteasă”.

Preotul bătrân.

Demoni, rugăciune și post

Meditație

De Pr. Gh. Perva.

Să covăntezi despre îndrăcîții din sfințele Evangheliilor, e mai greu azi decât în trecut. La sat, încă tot mai merge; la oraș însă, par'că aud: cât trebuie să fie de „adaptată” o astfel de cazanie.

Aceasta, mai ales, de pe vremea de când știința susține, că îndrăcîții din Evangheliile, erau epileptici.

Vor fi fost ei și epileptici, însă au fost și stăpâniți de diavolul. Lagrange, în Evangheliile după Marcu, spune: „Autoritatea lui Iisus ne face să credem, că în acest caz (cazul copilului îndrăcit dela Marcu IX, 17) un demon s'a folosit de neputința copilului, spre a-l stăpâni mai bine”.

Locurile din sfânta Scriptură, din care se învederează existența îngerilor său, sunt multe. Credincioșilor fără învățătură multă și adevăraților învățați, le ajung aceste mărturii și aceea a experienței lor. Mai greu sunt de convinși, aceia, cari n'au alt merit spiritual, decât doar atât, că sunt civilizați. Pentru aceștia, am răsfoi cărțile, alegând cuvântul unuia lăic învățat, André Gide, care zice despre demoni: „În vreme ce pe Dumnezeu nu-l poți sluji, decât crezând în El, dracul, n'are lipsă să crezi în el spre a-l sluji. Dimpotrivă, nimeni nu-l slujește mai bine decât atunci când nu crede în el.”

Așa, după cum sunt clipe de bună inspirație, pe cari nu știi în seama cui să le pui (oamenii religioși le atribuie Duhului Sfânt și îngerului păzitor), așa sunt și clipe rele, „ceasul rău”, cari sunt momente de colaborare a omului cu diavolul.

„El, (diavolul) n'are decât să intre în cursul propriilor noastre înclinări, în surăsul lucrurilor cari ne ispitesc; n'are decât să apese pe ceace deja se îndoaie, să împedecă ceea ce e în urcare. Înfrăurirea lui se împrăștiie ca un gaz vătămător, pe care îl absorbi fără să-l simți” (Serillanges).

Se urcă în „pomul” cu fructele cele mai frumoase. Răpește „sămânța”, care vrea să încolțească în inimă. „Leagă” și gârbovește trupurile. Cere să „cearnă” ca pe grâu sufletele. „Răcnește” ca leiul. Și se prefăce chiar „în înger al luminii” (II. Cor. XI, 14).

„Să-l atingi cu sabia nu folosești nimic, nici cu lancea, nici cu săgeata, nici cu toporul” (Iov. XXXI, 26). „Acest solu de demoni, cu nimic nu poate fi scos afară, fără numai cu rugăciune și cu post”.

Bunătatea postului, poate n'are prea multă lipsă de apărare. În măsura în care unii dintre cei din păturile de jos nu-l în, pentru motivul, zic ei, că desul postesc când n'au ce mânca, în aceeași măsură postul are un apărător în știință.

Știința, chiar și aceea, care ne clatină credința în diavoli, ne recomandă postul. Datorită ei, azi, se postește și pentru socoteli igienice și estetice.

De aceea, pentru rugăciune, poate și pentru reculegerea sufletească, trebuie mai mult sprijinul vreunui lumean cu vază. Iată mareașalul Franței, Lyautey,

cel care a străbătut lumea în lung și în lat și a văzut multe. Într'o conferință, ținută în anul 1934 călugărilor din mănăstirea Sion, zice: „Viața voastră, canoanele voastre, rugăciunile și jertfa voastră, sunt tot atât de trebuincioase ca și oricare altă creație aici pe pământ. Vedeți voi: totul e echilibru și ordine. Alături de acțiune e meditația. Alături de silința exterioară, e viața lăuntrică. Alături de lupta împotriva elementelor, e lupta cu tine însuși. Viața, n'ar fi decât o nebunie, dacă spiritualitatea n'ar regula-o. Fără oameni ca voi, oamenii ca mine, n'ar ajunge nimic”.

Postul mare

Zilele de pregătire și vremea milostivirii.

De Mihail Wleder.

Căutați pe Domnul cât îl puteți găsi, strigați-l cât este aproape de voi. (Isaia 55, 6).

Ne aflăm în zilele sfinte ale postului mare; ne aflăm într'un timp, în care Domnul este mai aproape de noi decât în tot cursul anului, suntem în postul Paștilor

A fi în postul mare înseamnă a fi în tolu zdruncinării lăuntrice, în tolu unui proces de renaștere. Se cuvine, deci, acum mai mult decât oricând, să ne reculegem; să pătrundem adânc în Eul nostru, priatr'o analiză cea mai perfectă și posibilă. Fiecare creștin pravoslavnic trebuie să-și verifice acum legăturile sale cu Hristos, cu Vieța veșnică.

Iarăși ne întâlnim cu patimile lui Hristos, punctul cardinal al mântuirii noastre. Iarăși asistăm la chinurile celui mai bun și mai drept dintre noi. Și cum va răspunde inima noastră la acestea? Iată, iubite creștine, examenul cel mare, pe care trebuie să-l treci acuma; iată, unde poți să-ți verifici creștinitatea ta!

Privind, contemplând, trăind patimile Fiului lui Dumnezeu, păcatele noastre trebuie să iasă la iveală, în fața ochilor noștri sufletești. Cu cât devenim, în fața crucii, mai conștienți de păcătoșenia noastră, cu atât arătăm în mai mare măsură credința și iubirea noastră către Hristos.

Dogma răscumpărării întemeiată pe patimile lui Hristos, o putem pricepe, într'o măsură oare care din senzațiile noastre sufletești, produse de impresiile crucificării și chinurilor lui Hristos.

Patimile lui Hristos trebuie să te străpungă, creștine, în adâncul adâncurilor tale, trebuie să-ți răcoalească și să răstoarnă tot sufletul tău.

Dacă suferințele aproapelui tău te oprește la o reculegere, chinurile sau martiriul unui om drept te schimbă într'o măsură oarecare, atunci patimile Fiului lui Dumnezeu trebuie să te transforme radical.

Răstignirea lui Hristos trebuie să-ți descopără toată păcătoșenia ta, trebuie să te ducă până la marginea drumului păcatelor tale...

Dacă învierea lui Hristos este revelația Dumnezească, atunci patimile lui sunt revelația omenească, este descoperire a omului în cel mai desăvârșit sens al cuvântului.

Vrei să știi: pentru ce și pentru cine a suferit Mântuitorul? Crede în El, iubește-l; și atunci, din rănille lui vor ieși razele strulcicioare în care te vei vedea gol, păcătos cum ești și numai după asta vei

ști că a suferit tot pentru a te răscumpăra din păcatele tale.

Cred, deci, că în nici o religione conștiința păcătoșeniei nu este atât de profundă, atât de cuprinzătoare, ca în religia creștină și tocmai aci zace taina posibilității de o renaștere nouă, de o renaștere în Duh. O viață nouă începi numai atunci, când fugi, când te rupi cu totul de viața cea veche. Ruperea aceasta, iarăși, o dorești numai atunci, când te simți distrus complet, sub povara păcatelor tale, când ești convins de deșertăciunea vieții de dinainte și îți e scârbă de ea.

Vezi, creștine, Hristos pătimește. Uită-te la El, uită-te la tine. Îl iubești? Crezi că e Fiul lui Dumnezeu? Crezi că e Sfântul Sfinților? Sigur că vei răspunde cu mine un „Da”. Răspunzând cu acest cuvânt dătător de viață, vei vedea strălucirea Lui, vei vedea neînsemnătatea ta, și vei înțelege că suferi pentru tine, pentru mântuirea ta...

Înțelegând acest lucru, vei înțelege și sensul și însemnătatea Postului mare, vei înțelege, câtă putere posedă acest cuvânt, care îndulosează sufletele creștinilor; vei simți, în aceasta expresia arhaică, sentimentele cele mai nobile ale înaintașilor noștri, sentimente de împăcare a omului cu Dumnezeu, prin care creștinul pravoslavnic se apropie de hotarele veșniciei.

Postul mare este, deci, o nuanță cu totul ideală; este o parte a timpului care se desprinde din obșnuitul mers al vieții și formează un calendar special în timpul eternității.

În acest calendar sunt însemnate numele tuturor drept măriturilor creștini, cari au știut să se împărtășească de Harul lui Hristos, în aceasta vreme a milostivirii.

Răscumpărarea este un act de milostenie din parte Domnului. Ridică-te, deci, scoală-te, creștine, din somnul letargic al anului și pregătește-te de a primi acest Har mântuitor. Domnul este aproape, caută-L, strigă-L și îl vei găsi.

Căutați-L în zilele sfântului post și-L veți găsi la sfânta Înviere, când veți fi renăscuți din nou în Duh. Iată, ce îți se cere acum: „Cel ticălos să lase calea lui și omul cel nedrept viclențele lui și să se întoarcă spre Domnul și spre Dumnezeuul nostru cel bogat în iertare și atunci se va îndura de el”. (Isaia 55, 7).

Cel ticălos să lase calea lui!

Un sfânt spunea fraților următoarele: „Un om a răătălit în pădure și nu găsea nici o leșire. Pe neașteptate, vede un om; și plin de bucurie fugi la dânsul și îl întreabă de drumul drept. Acela însă îi răspunde: Și eu, frate, rătăcesc aici de câteva zile, așa că nu cunosc nici eu drumul cel adevărat. Un lucru însă pot să-ți spun: pe calea pe care m'am dus eu să nu te duci, că e primejdioasă și nu duce la nici un țel. Și acum vino cu mine, să căutăm amândoi un drum nou.

Și eu — spunea sfântul către frați — vă sfătuiesc acelaș lucru: Pe calea pe care am umblat până acum, să nu mai umblăm, ci să căutăm un drum nou...

Calea veche, calea răătăcită este calea păcatelor, calea cea nouă este calea lui Hristos.

Fie mila Domnului peste noi, ca să ne putem desbrăca, acum în zilele de post, de omul cel vechi, ca să ne învrednicim a ne îmbrăca în omul cel nou la Sf. Înviere. Amin.

Maica Domnului Hristos

Meditație.

De Pr. Gh. Perva.

„Bucură-te, că au înnebunit întrebătorii cei cumpliți”. (Din Acatistul Bunei-Vestiri).

Citind în sfânta Scriptură descrierea întâlnirii îngerului Gavril cu sfânta Fecioară Maria, te miri cum, într'o împrejurare atât de neobișnuită și față de o veste atât de covârșitoare, abea are de pus îngerului o întrebare. Incolo, smerenle, smerenle și multă supunere.

Purtarea de aci a sfintei Fecioare, arată cum trebuie să fie raportul omului față de cea mai minunată credință: Creștinismul. Nu întrebări și ispitiri multe, ci primire, plecare și ascultare, față de tainele de nepătruns, față de învățăturile creștine, cari, adesea, par contrare și prea rezezi pentru mintea omească, întocmai ca alergarea fiarelor simbolice din vedenia lui Ezechiel: „Alergau înainte și înapoi, lute ca fulgerul”.

Inclinarea cea profundă însă, care se cuvine Mariei, vine de acolo, că e Născătoare de Dumnezeu, Maica Domnului Hristos. Creștinii apusei observă și subliniază cu evlavie faptul, că ortodocșii orientali mai de mult, nu puneau altă podobă pe icoana Mariei, decât cuvintele: „Theotokos” adică „Născătoare de Dumnezeu”, spre a arăta, că maternitatea dumnezească e toată coroana Ei; celelalte virtuți și însușiri ale Ei nu sunt decât podobe și pietri scumpe ale acestei coroane.

Mamele oamenilor vestiți, ale învățaților, ale marilor binefăcători și conducători de popoare, ajung pomente și nemuritoare, numai după victoria fiilor lor. Nu pot fi mari și slăvite, înainte de a fi mari și însemnați fiili lor. Maica Domnului Hristos, se deosebete de toate mamele celebre prin aceea, că e pomentă cu mil și sate de ani înainte de a naște pe Iisus. (Gen. III, 15; Num. XXIV, 17; Ps. XVIII, 6; Isaia VII, 14; etc. etc.)

Mărirea aceasta, îi vine de la Fiul Ei. Acela care era din veac, Acela care și-a ales Apostolii, de la el a putut zice: „Nu voi Mătați ales pe Mine, ci Eu v'am ales pe voi”, neaparat, că și-a putut alege și mama. Cum n'ar fi rânduit-o, oare, să-l premeargă cu cinste și demnitate!?

Dacă Iisus a venit să mântuiască lumea și să o răscumpere, de bunăseam, că cea dinfalu răscumpărării, trebuia să fie a doua Evă-Maria, aceea din care avea să se nască al doilea Adam-Iisus.

Vasul, organul, trebuia să fie vrednic de marea lucrare.

Aceștea ne îndreptățesc mai ales s'o preacinștim. Și apoi, și lacramile Ei, cari s'au amestecat cu sângele Fiului. Amândoi au lucrat și lucrează pentru mântuirea noastră.

„Din cuvântul permisiv al Mariei: „Fie” a ieșit mântuirea lumii; după cum din acel: „Fie” imperativ al lui Dumnezeu, a răsărit odioasă lumea” (Gondal).

Se spune, că un stareț de mănăstire avu odată următoarea vedenie. Două scări duceau la cer: una roșie, la al cărei capăt de sus stătea Domnul Hristos; una albă, al cărei capăt îl sprînzea Maica Domnului. Călogării se oșteneau zadarnic să urce pe scara cea roșie: toți alunecau îndărăt, descurajați. Starețul plânse și ceru ajutorul Mântuitorului. Domnul Hristos îi zice:

„Spune-le fraților tăi, să urce pe scara cea albă. Prin mama Mea, vor ajunge la Mine“.

Cuvine-se dar cu adevărat să cântăm: „Bucură-Te scara cerului, pe care S'a pogorât Dumnezeu. Bucură-Te limanul celorce umblă cu corăbiile acestei vieți.“ (Din Acatistul Bunei-Vestiri).

Stăruie în rugăciune!

(Romani XII. 12.)

Vasile St. Guzu,
student teolog Arad.

În această Duminică, a IV. din post, Biserica a așezat pomenirea unui prea cuvios părinte, care a păstrat cu sfințenie postul, înarmat fiind cu toiagul rugăciunii, a purces pe drumul spinos al suferinții către viața cea fericită. S'a sălășluit în pustie, în care a petrecut 40 ani, pururea rugându-se și necurmat postind, arzând sufletul său de dragostea cea către Dumnezeu. Cine poate spune ceasurile lui de rugăciune și cursul lacrimilor sale, cele de zi și din noapte! Căci din somn nu gusta decât numai puțin foarte, cât trebuia să nu i-se vatăme firea-i neputincioasă..

Acum, când e timpul postului, timpul luptelor duhovnicești, când nolanul Ispitelor se abat furcose asupra trupului și sufletului, Biserica pune înaintea ta, creștine, pe Sf. Ioan postitorul și rugătorul să te dădă el pildă de rugăciune, arma cu care poți lupta contra Ispitelor și înarmat cu ea, să pășești cu tărie către Hristos Domnul, Cel ce lese din Mormântul Învierii, ca un Mire.

A te ruga, înseamnă a-ți revărsa tot focul inimii lui Dumnezeu. A-I spune tot ce ai pe suflet, fără nici un ascunz, a pune atâta strădanie în vorbirea cu Domnul — căci doar asta înseamnă rugăciune — încât să nu te mai simți pe pământ. Nicăieri nu se găsesc clipe mai frumoase pentru suflet, decât în rugăciune, nicăieri sufletul nu se simte mai liniștit, mai luminat și curățit decât în ingenuncherea la lumina palidă a candelii, în fața icoanei.

Acolo, încetează sbuciumarea sufletului, pacea cerească îl învălue, îl înflorește credința și-i crește iubirea.

Rugăciunea făcută cum trebuie, este hrană, mâncare duhovnicească. Dupăcum trupul are nevoie de hrană, totașa și sufletul are nevoie de hrană, care este rugăciunea, făcută cu inima înfrântă și smerită.

Volești pildă de rugăciune? Privește pe tâmpla Bisericii icoana ceea de sub Crucea de sus, unde Mântuitorul se roagă în grădina Ghetsimani, cu atâta sărguință, că îi curg sudorii de sânge de pe frunte.

Privește-L cum se roagă, pentru tine, și lumea toată și gândind la această dumnezească pildă și azi și mâine, mereu, mereu, nu-l cu puțință să rămâi nepăsător. Te vei trezi fără să vrei ingenunchi; atunci să știi frate, că ai început a te ruga, că te-ai apropiat de Domnul Hristos, Care s'a rugat, a murit și a înviat, pentru tine, pentru mine, pentru noi toți. De aceea, în genunchi, să te rogi, nu altfel, așa cum s'a rugat El, Fiul lui Dumnezeu și să nu spui vorbe multe, nici de pe buze, ci din adâncul sufletului, din prisosul inimii rupt.

Adu-ți aminte cum se ruga vameșul din Evanghelle, aplecat, nici nu îndrănea să-și ridice fața către cer, ci abia șoptea: „Dumnezeule milostiv fiu mie păcătosul!“ (Luca XVIII 13) Roagă-te frate, cu umilință, la rugăciune scutură-te de mândrie, alungă

dela tine sgârzenia și șterge toate celelalte pete de pe sufletul tău, să fii curat, să nu ceri ce te îndeamnă păcatul. Curăță-ți sufletul de pete, de praful și petele păcatului, când vrei să stai în fața Domnului.

Rugăciunea înseamnă luptă, luptă cu ispitele și patimile și cu noi înșine. Înseamnă și jertfă; jertfirea păcatelor din noi, a pământescului din noi. De aceea niciodată și nicăieri, nimic pe lume mai de seamă, nu s'a câștigat decât prin luptă și prin jertfă. Chiar puțința mântuirii ni s'a dat tot prin jertfă, jertfa cea mai înaltă și sfântă, jertfa de pe Golgotha, jertfa Fiului lui Dumnezeu.

Frater creștine! Când te abat vijeliile vieții, caută adăpost la altarul de rugăciune al Domnului Hristos. Dacă sufletul tău năzuște spre alte zări, mai înalte și este însetat de o învățătură mai înaltă, le găsești pe toate în taina rugăciunii.

Să nu pleci spre alte taine, fără facla rugăciunii și fără toiagul rugii! Iar dacă vrei să mai afli o taină, să știi că floarea vieții tale crește, înflorește numai sub lumina și sub umbra rugăciunii.

Pentru aceea să te rogi Domnului întotdeauna așa; Doamne! rugăciunea este un semn dela Tine. Este arma Ta, este cheia ușii Împărăției Tale. Prin ea, Te scobor pe Tine până la mine, și mă ridic eu până la Tine. Sub acest semn sfânt al Tău, îmi voi purta pașii, peste toate suferințele, bucuriile și durerile mele, cele de azi, cele de mâine, cele de totdeauna! Amin.

Originea, istoria și situația juridică a sesiunilor urbariale preotești și învățătorești ort române din Banat și Crișana

(Urmare)

de Dr. Cornel Iancu
Jurisconsultul Episcopiei Aradului.

Al treilea factor al satului iobag era sfântul, crâznicul, care era ajutorul preotului la slujbele sfinte, se îngrijea de foc pentru cădelniță, ținea în bună rânduială hainele, odăjdiile preotești, și chema la slujba dumnezească cu clopotele pe credincioși.

Acești trei factori: preotul, cantorul și crâznicul au fost organele vieții bisericești ale satului iobag ortodox român; cu aceștia trei și-a trăit iobagul traiul său, aceștia l-au ținut pe iobag legat sufletește de familia și biserica lui și l-au îmboldit să muncească pământul său și al domnului, și să plătească multele și grelele biruri.

Domnul de pământ, având interes vital de a și asigura brațele muncitoare ale iobagului, a înțeles că numai așa îl poate lega statornic pe iobag de domeniul său, dacă se îngrijește și de preotul, cantorul și crâznicul iobagului, și pentru aceasta a dat totalități iobagilor ortodocși români din comuna respectivă câte o sesiune întreagă preotului, câte o jumătate de sesiune cantorului, care mai târziu s'a numit învățător, și $\frac{1}{8}$ sesiune crâznicului, care sesiune mai târziu a fost cunoscută numai de sesiune a bisericii propriu zise.

Din cele de mai sus, se învederează clar, că sesiunile așa numite sesiuni învățătorești, totalitatea iobagilor le-a dobândit pentru a le da în folosința cantorului lor, pentru că în secolul al XVII și XVIII, când s'au dat aceste sesiuni, nu existau nici școli și nici

învățători ortodocși, că aceste sesiuni n'au fost dăruite din partea Statului nici preoților nici cantorilor respective învățătorilor, ci au fost date din partea domnilor de pământ totalității iobagilor ortodocși români din respectiva comună cu scopul că acelea să le folosească preoful, cantorul și crâznicul ortodox, prestând în afară de obligamentele sale ca iobag de robotă și dijmă și obligațiunea să slujească totalitatea iobagilor ortodocși în cele confesionale, ca prin aceasta să se consolideze și statornicească organizația parohială din comuna respectivă și prin aceasta să i se asigure brațele de muncă ale iobagilor săi ort. români.

Se mai invederează apoi că, până la sistarea iobăgiei, sesiunile acum așa numite învățătoresți, parohia iobagilor le-a dat spre folosință cantorului ortodox pentru serviciile cantonale, și numai după ce iobăgia s'a sistat și a intrat lumina în satele ort. românești, a dat parohia aceste imobile învățătorului său ales, care totodată avea să îndeplinească mai ales funcțiunea de cantor, pentru că, precum și până la Unirea tuturor Românilor, la alegerea învățătorului a avut rol preponderant desteritatea lui în cele cantonale, așa și atunci chestiunea principală era cantoratul, căci românul își zicea: fără carte va putea fiul meu să trăiască, cum am trăit și eu, dar fără biserică, fără cântări bisericesti, ba.

Astfel fiind este evident, că aceste sesiuni nu s'au dat cu scopul să servească pentru susținerea învățământului primar ortodox român, ci pentru susținerea cantorului, de care a avut nevoie și trebuință și în acele vremuri iobagul și credinciosul de astăzi în biserică sa, și în afară de biserică!

(Va urma)

Despre ce să predicăm?

25 Martie. Bunavestire. Azi vom vorbi despre cea plină de dar, mai cinstită decât heruvimii și mai mărită decât serafimii, maica lui Dumnezeu și cea mai binecuvântată între femei.

„Și s'a arătat în cer un semn mare: O femeie investmântată cu soarele și luna era sub picioarele ei și pe cap purta cunună din 12 stele”. (Apoc. 12₁) Atât de plină de dar este fecioara Maria, încât a devenit însăși har ceresc pentru noi oamenii, a căror maică este, de pe Golgota. (Ioan 9₂₆₋₂₇.)

Precum soarele încălzește și dă viață, fecioară maică Maria, în dragostea nemărginită ce-o are față de noi. Fericiții aceia, a căror suflete sunt pătrunse de razele luminoase ale iubirii sale de maică. Unii ca aceștia, se înalță în sferile cerești, în apropierea soarelui dreptății, Hristos.

Iubirea maicii noastre divine față de noi oamenii, nu este numai fierbinte ci și constantă. (Isaia 49₁₅.) Dacă o mamă pământească nu poate face acest lucru, cu atât mai puțin Maica cerească. Cu câtă încredere putem și trebuie să ne apropiem deci, de maica noastră Cerească, cu atât mai vârtos, că iubirea ei pentru noi, mai este și pilduitoare.

Mamele pământești ar putea să ia pildă din virtuțile ei de femeie și mamă, iar fecioarele pământului, pildă de curăție, fiind ea, — maica cerească — comoara cea nesecată a tuturor virtuților. Curățenia, smerenia, credința, rugăciunea, supunerea, tăria în suferință, toate, toate strălucesc pe fruntea ei ca o coroană de stele. Icoană strălucitoare, cu adevărat vrednică de urmat pentru noi toți, dar îndeosebi pentru soțiile și mamele noastre.

26 Martie. Dumineca V-a din post. Privind la cererea fiilor lui Zevedei, vom cunoaște, că nimeni nu este scutit de primejdia duhului iubirii de stăpânire și al mândriei.

Chiar la intrarea omului în viața socială, rar, care nu aduce cu sine cele mai mari ambiții, cele mai nesăbuite dorinți și pretenții.

Una dintre principalele cauze ale existenței în oameni, a acestui duh al iubirii de stăpânire, al egoismului, este faptul, că înșiși părinții și educatorii se cred datori a'î sădi în sufletele tineretului, crezând că aceasta este cea mai bună cheazășie pentru fericirea lor în viață.

Nu vor, cei chemați, să-și dea seama că nu toți pot ajunge în viață la înălțimile dorite și că astfel, duhul iubirii de mărire, de stăpânire și înălțare, în loc de fericire, produce desamăgire, răsvrătire și nemulțumire față de Dumnezeu și oameni.

Un astfel de om cu ambiția amăgită, devine violent, nedrept, arțăgos și îndărătnic, întrebuintând adeseori cele mai necinstite și nepermise mijloace pentru a-și satisface egoismul, ambiția. El devine tuturor neplăcut, urât, adeseori ocolit și disprețuit.

Creștinul care se simte înzestrat cu însușiri alese, poate dori onoruri și vrednicii înalte, poate dori tot ceea ce este bun. El așteaptă însă în liniște chemarea sa de sus, pășind cu modestie în cariera, în locul ce i se deschide și pe care l'a bine meritat prin hărnicia, prin cinstea și iubirea sa față de binele obștesc, neimpotrivindu-se voinții celui Preainalt.

Mântuitorul a binevoit să ne dea o lege în această privință. (Marcu 10₄₃₋₄₄.)

El însuș este numit: „Cel dintâi și cel de pe urmă”. (Apoc 1₁₇.) Aceasta înseamnă, că cu cât este cineva mai sus pus, cu atât trebuie să fie mai smerit, mai modest, mai desinteresat și muncitor, ostentându-se și priveghind cu grijă la toate câte-l sunt încredințate.

În acest chip purtându-ne în viață, niciodată nu vom fi stăpâniți de duhul iubirii de stăpânire și de preamărire.

Cronică

† A murit și Dr. Ioan Suciu Săptămâna aceasta, în care se așază de veci Patriarhul României, ni-a adus încă o pierdere mare: e moartea luptătorului național de pe vremuri, Dr. Ioan Suciu, care a ilustrat viața românească, mai ales cea de aci.

Moartea-l ajunge în al 77-lea an, după o viață întreagă, trăită în cinste și'n lupte naționale mai întâi, iar de la 1918 încocoaci în înalte demnități politice, pănăce, în anii din urmă, retras de pe arena vieții publice-militante, a trăit ca notar public, în Chișineu-Criș, dar fără să fi rupt legăturile cu acțiunile de interes național-cultural.

Înimă caldă, minte sprintenă, cuvânt hotărât, gata totdeauna de luptă și la muncă și de a renunța, în interes obștesc, la favoruri personale de orice natură, — decedatul a fost o mare și pilduitoare personalitate.

N'avem de ce să spunem mai mult decât atât, despre omul cu o viață îndeobște cunoscută, ca pusa în chip desinteresat în slujba neamului său. Atâta numai dacă mai adăogăm, că funerariile naționale, cu cari l-au fost cinștite străduințele și vrednicile de o viață, sunt din cele mai bine meritare.

Din latura bisericească a activității sale, e știut și ținem s'o spunem, că om credincios, cum a fost — care și în clipele sale ultime s'a împăriașt cu Sfintele Taine — a fost un zelos și activ membru al comunităților bisericești, în cari a trăit. Dar a fost și un luptător, și pe terenul vieții constituționale și culturale-bisericești. Se remarcase încă dela început, ca membru priceput și activ al Sinoadelor eparhiale și al congreselor noastre, reprezentând ideea de progres și mai ales de corectitudine, în care privință era un rigorist. Iar de când povara anilor i-a stângenit avântul, în rețragerea sa gândul îl era îndreptat, foarte de aproape, spre progresul celor duhovnicești și bisericești. E de înțeles, deci, că-și dorea să ajungă să vază și ridicarea unei noi și impunătoare biserici în Chișineu-Criș. Dorința lui, însă, care este și a altora, totuși, se va realiza; și când dorința aceasta se va fi făcut „trup“, sufletul bătrânului luptător național și bunului credincios Ioan Suciu se va bucura de aceea realizare, de-acum, din lăcașurile Dreptilor.

In veci pomenirea lui!

† **Profesorul Dr. Andrei Buzdug** dela Cluj nu mai este în viață. Era profesor plin de râvnă și apreciat pentru realizările sale la Academia teologică de acolo, și cunoscut și în alte părți pentru că, deși încă destul de tânăr — era numai de 47 ani — activase și în afară de catedră, cu condeiul său și ca propagandist. Aici, în eparhia noastră, a fost cunoscut și după volumele sale de predici bune, precum și ca autor de manuale de religie. Activitatea sa dela catedra de pastorală, știa așa dar s'o facă simțită și în afară. La Arad ne aducem aminte, cum — în vremea crizei intrate în Biserică prin usarea partidelor politice de apucăturile lor, cu prilejul alegerilor pentru adunările eparhiale de acum vr'o zece ani, profesorul A. Buzdug fusese trimis, în cursul unei sesiuni eparhiale, să iee informații aici, despre atitudinea arădanilor în cauză.

Acum, când Prea Cucernicul protopop și profesor A. Buzdug nu mai face umbră pământului, avem temei de al regreta și noi pe acest om cu o viață și activitate pilduitoare și să rugăm pe Tatăl Milostivilor: să-l odihnească cu dreptii Săi.

Concurse

Nr. 2338/1939.

Pentru întregirea parohiei *Iercoseni*, protopopiatul Șiria, devenită vacantă prin trecerea preotului Gheorghe Rotariu la altă parohie, se publică concurs cu termen de 15 zile.

Venitele parohiei sunt:

1. Sesiunea parohială de 28 jughere.
2. Locuință în casa parohială.
3. Birul legal.
4. Stolele legale.
5. Dreptul de pădure și pășune după sesiunea parohială.
6. Salarul dela Stat, pe care parohia nu-l garantează.

Parohia este de clasa I, dar în lipsă de concurenți cu această calificare, se vor admite și cei calificați pentru parohii de clasa a II-a Preotul ales va catehiza elevii școlii primare și va achita toate impozitele către Stat și comună, după beneficiul parohial.

Cei ce doresc să ocupe acest post să adreseze și să trimită cererile de concurs Consiliului eparhial din Arad.

Arad, din ședința Consiliului eparhial dela 2 Martie 1939.

† **Andrei**
Episcop.

P. Givulescu
consilier ref eparhial
1-3

— □ —

Nr. 1829—1939.

Pentru întregirea parohiei **Grabaț** jud. Timiș-Torontal, publicăm concurs cu termen de 30 de zile.

Venitele parohiei sunt: a) salarul dela stat, b) pentru răscumpărarea sesiunii parohiale Lei 24.000 pe timp de cel mult un an.

Parohia este de cl. I.

Cererile de concurs să se adreseze și trimită Consiliului Eparhial din Arad.

† **ANDREI**
Episcop.

P. Givulescu,
consilier referent eparhial.
1-3

— □ —

Consiliul parohial ort. român din **Chișineu-Criș**, protopopiatul Chișineu-Criș, în conformitate cu ordinul Ven. Consiliu eparhial Nr. 1859—1939, publică concurs cu termen de 30 de zile, dela prima apariție în organul oficial „Biserica și Școala“, pentru îndeplinirea postului de **capelan temporal**, (cu drept de succesiune) sistematizat pe lângă preotul Gavril Popluca.

Venitele împreunate cu acest post sunt *jumătate* din următoarele:

1. Folosința sesiiei parohiale în extensiune de 32. jugh. cad.

2. Stolele legale.

3. În răscumpărare de bir preoțesc 5000 Lei.

Parohia este de clasa I-a (întâia) rurală.

Preotul-capelan ales se îndatorează a servi în toate Duminicile și sărbătorile în sf. Biserică în locul preotului pe lângă care se alege și în locul protopopului tractual, când acesta este împlădit de a putea servi, a săvârși funcțiunile din amândouă parohiile și a catehiza la școala primară și de ucenici din loc.

Va suporta achitând regulat jumătate din impozitele către Stat și comună.

Concurenții la acest post de capelan temporal, se vor prezenta în vre-o Duminică ori sărbătoare, — având avizul protopopului, — în sf. Biserică din *Chișineu-Criș*, pentru a servi, a cuvânta, a cânta și a face cunoștință cu credincioșii, *conformându-se strict dispozițiilor din art. 33. al regulamentului pentru parohii.*

Cererile însoțite de actele justificative adresate Consiliului parohial din Chișineu-Criș, se vor înainta Ven. Consiliu eparhial în termenul concursual, cu îndatorirea de a-și cere în prealabil autorizația Prea Sf. Sale Părintelui Episcop de a putea concura.

Dat în ședința Consiliului parohial din Chișineu-Criș, ținută la 18 Februarie 1939.

Gavril Popluca ss.

Gheorghe Ruja ss.
notarul Cons. par.

președinte.

În înțelegere cu: *Petru Marșleu ss.* protopop.

1-3